



SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Muhu Vallavalitsus
vald@muhi.ee
Keskuse
Liiva küla, Muhu vald, 94701, Saaremaa

JÄRELEVALVE AKT

08.10.2025 nr 5.1-3/25352-1

I.ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus on sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti Muhu Vallavalitsuse tegevust täisealiste sotsiaalteenuste (koduteenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, tugiisikuteenus, isikliku abistaja teenus, sotsiaaltransporditeenus ja eluruumi tagamise teenus) korraldamisel ja kättesaadavuse tagamisel.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Muhu Vallavalitsus, Keskuse, Liiva 94 701. Saare maakond. Kontaktid vald@muhi.ee ja üldtelefon 453 0672.
- 1.4. Telesilla toimumise aeg 25.09.2025.
- 1.3. Järelevalve teostajad Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Ülle Sihver ja Aime Koger.
- 1.4. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid on dokumentide ja Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (STAR) andmete vaatlus, kirjalik ja suuline küsitlemine ning kogutud tõendite analüüs.
- 1.5. Järelevalvetoimingutes osales Muhu Vallavalitsuse sotsiaal- ja lastekaitse spetsialist Anneli Tõru ning sotsiaalhooldaja Heidi Evert.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

Muhu Vallavalitsus on kontrollitud koduteenuse ja väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (üldhooldusteenuse) menetlustes taotlejate abivajadust hinnanud ning sellele vastava abi väljaselgitamise kohustust teenuste osutamisel või korraldamisel täitnud.

Sotsiaalkindlustusamet lõpetab järelevalvemenetluse.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Muhu Vallavalitsuse haldusjärelevalve algatati 08.09.2025, mil vallavalitsusele saadeti järelevalvemenetluse algatamise teade (SKA dokumendihaldussüsteemis Delta 5.1-3/22605-1). Sotsiaal- ja lastekaitse spetsialist andis 13.09.2025 kirjalikud selgitused järelevalve fookuses olevate sotsiaalteenuste korraldamise kohta.

Muhu Vallavalitsuses ei ole varem täisealistele korraldatavate ja osutatavate sotsiaalteenuste haldusjärelvalvet läbi viidud.

3.2. Muhu valla üldandmed ja täisealistele sotsiaalteenuste osutamise üldinfo

Seisuga 01.01.2025 oli Muhu vallas 2092 [elanikku](#), neist vanuses 65+ oli 517 (24,71 %) elanikku. Muhu valla haldusterritoorium hõlmab Muhu saare ja seda ümbritsevad laiud, sh püüasustusega väikesaarte seaduse mõistes väikesaarte nimistusse kuuluvad Kesselaid ja Viirelaid. Muhu on suuruselt Eesti kolmas saar.

S-veebis 2024.aasta kohta koostatud aruannetest nähtub, et eluruumi tagamise teenusel oli üks, koduteenusel neli ja sotsiaaltransporditeenust kasutas kokku 60 inimest (sh vaid kaks töövõimelises eas). Vallavalitsuse poolt edastatud andmetel olid seisuga 01.09.2025 täisealiste sotsiaalteenuste saajate arvud järgmised: koduteenus 6; üldhooldusteenus 24; eluruumi tagamise teenus 1 ja sotsiaaltransporditeenust kasutas kodusaarel 14 ja väljaspool kodusaart 42 inimest. Isikliku abistaja teenust ja täisealistele tugiisikuteenust ei olnud määratud.

Keskkonnas [Täiskasvanute sotsiaalhoolekande teenustase](#) antakse ülevaade aastate 2020-2024 võrdluses. Maksimaalselt hinnatakse omavalitsuste teenuste taset kaheksa punktiga. Muhu vallas oli lähiaastatel hindeks 5-5-6 punkti ning võrdluseks - Saare maakonna keskmine oli 4-4-5 punkti.

Muhu Vallavalitsuse [struktuuris](#) on sotsiaal- ja lastekaitse spetsialisti (ametnik) ametikoht, lisaks on tööl sotsiaalhooldaja.

Muhu Vallavolikogu 19. juuni 2024 määrusega nr 43 kinnitati Muhu valla [arengukava](#) 2035, milles muuhulgas antakse ülevaade täisealiste sotsiaalteenuste korralduse probleemidest. Igal aastal toimub arengukava tegevuste ülevaatamine.

Muhu vald osaleb [projektis](#) „Inimesekeskse hoolekande- ja tervishoiusüsteemi koordinatsioonimudeli rakendamine Saare maakonnas“ (01.03.2024-28.02.2026), mille eesmärgiks on pakkuda abivajadusega inimeste vajadustele vastavat abi võimalikult vara, pikendades kodus elamise aega, vähendada kompleksse abivajadusega inimeste ja nende lähedaste koormust asjaajamisel ning välja töötada sujuv teekond erinevate valdkondade teenuste vahel. Projekti partnerid on veel Osaühing Katrin Kallasmaa, Kuressaare Haigla Sihtasutus, Osaühing Kuressaare Perearstikeskus, Osaühing Muhu Perearstikeskus, Ruhnu Vallavalitsus, Salme Perearstikeskus OÜ, Osaühing Triin Nirgi ja Saaremaa Vallavalitsus

3.3. SHSis sätestatud nõuete täitmine

3.3.1. Sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord

SHS § 14 lõige 1 kehtestab kohaliku omavalitsuse üksuse (KOV) kohustuse võtta vastu sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda.

Muhu Vallavolikogu võttis 22.02.2017 vastu määruse nr 59 [Muhu valla sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord](#) (määrus). Kehtiv redaktsioon jõustus 05.06.2023, määrus on [kodulehel](#) avalikustatud.

Tulenevalt määruse § 7 lõikest 4 vormistatakse kaalutlusõiguse alusel tehtavad otsused ning kõik abi andmisest keeldumise otsused vallavalitsuse korraldusega. Hüvitiste andmise otsuse tegemise kaalumiseks ning asjakohaste tõendite või andmete kogumiseks võib esitatud taotlused suunata ettepanekute saamiseks valla volikogu poolt moodustatud sotsiaalkomisjonile (§ 4 lõige 3). Vallavalitsuse kirjaliku vastuse kohaselt ei ole lähiaastatel täisealiste sotsiaalteenuste määramise otsuseid vaidlustatud.

SKA seisukoht: SHS § 14 lõikes 1 sätestatud nõue on täidetud.

3.3.2. Nõuded sotsiaalhoolekandes töötavale sotsiaaltöötajale

SHS § 4 punkti 3 kohaselt on sotsiaaltöötaja sotsiaalhoolekandes töötav vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik. Tulenevalt SHS § 16¹ võib KOV sotsiaaltöötajana ametisse nimetada isiku, kellele on kutseeaduse alusel välja antud sotsiaaltöötaja kutse või kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon. Nimetatud säte jõustus 08.05.2022 ning sotsiaaltöötajale täpsemate tingimuste seadmisel anti neile sotsiaaltöötajatele, kellel puudub erialane kõrgharidus või sellele vastav kvalifikatsioon või sotsiaaltöötaja kutse, nõuetele vastava kvalifikatsiooni omandamiseks üleminekuaeg kuni 01.07.2026.

Anneli Tõru asus vallavalitsusse tööle 01.01.2022, mil ametikoha nimetus oli „sotsiaalnõunik“. Kodulehel avalikustatud [ametijuhendi](#) kohaselt on uus (alates 2023. aasta jaanuarist) ametinimetus „sotsiaal- ja lastekaitse spetsialist“. Määruse kehtiva redaktsiooni kohaselt (alates 05.06.2023) on sõna "Sotsiaalnõunik" läbivalt asendatud sõnaga "Sotsiaaltöö spetsialist" vastavas käändes. Ainsa sotsiaalvaldkonna ametniku ametikoha eesmärk on valla elanikkonna sotsiaalse olukorra jälgimine, koostöö hoolekande- ja lasteasutustega, lastekaitseküsimuste korraldamine ning puuetega isikute ja vanurite sotsiaalhoolekande korraldamine. Teenistujat asendab vajadusel vallavanema käskkirjaga määratud isik (ametijuhendi punkt 1.5).

Anneli Tõru lõpetas Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis sotsiaaltöö korralduse eriala (2005) ning talle on omistatud kutsetunnistus sotsiaaltöötaja, tase 6 lastekaitse ja sotsiaaltöö maakogukonnas (kehtib 28.12.2027).

SKA seisukoht: SHS § 4 punktis 3 sätestatud nõue on täidetud.

3.3.3. Teenuse taotlemine ja abivajaduse hindamine

Sotsiaalteenust osutatakse, sotsiaaltoetusi ja muud abi antakse arvestades isiku tahet (SHS § 12 lõige 1). Tulenevalt määruse § 5 lõikest 5 korraldab sotsiaaltöö spetsialist toetuse taotluse vastuvõtmise, registreerimise, vastamise ja väljamaksmise dokumentide vormistamise korraldab. Sotsiaal- ja lastekaitse spetsialisti ametijuhendis sisaldub tööülesanne kodanike vastuvõtt, nõustamine ja valla elanike abistamine dokumentide täitmisel (punkt 3.2).

Taotluste vormid kinnitab vallavalitsus. Vorm on [kodulehel](#) avalikustatud nii pdf kui ka doc kujul ning muuhulgas on vormil võimalus märkida millisel moel soovib taotleja vallavalitsuse otsuse edastamist (e-post või elukoha aadress). Sotsiaalteenuse taotluse vorm on universaalne, millele saab märkida koduteenuse, üldhooldusteenuse, täisealise isiku hoolduse, isikliku abistaja teenuse, turvakoduteenuse, lapsehoiuteenuse, tugiisikuteenuse, sotsiaaltransporditeenuse, varjupaigateenuse, eluruumi tagamise teenuse, varjupaigateenuse, võlanõustamise teenuse ja muu teenuse soovi. Samale vormile kantakse taotluse esitaja nõusolek isikuandmete töötlemiseks. Näiteks on vormikohane taotluse lisatud menetluse 22249270242 dokumentide juurde. Ametniku seletuste kohaselt võetakse vastu ka vabas vormis taotluseid.

Võttes aluseks HMS § 19 lõike 1 nõuet säilitab haldusorgan taotlused, tõendid ja muud haldusmenetluses tähtsust omavad dokumendid. STARi menetluste „ööpäevaringne üldhooldusteenus“ juurde ei ole taotluseid lisatud ja korralduses ei ole infot millal või kas isik on üldse teenuse taotlemiseks soovi avaldatud. Näiteks menetluses 252767662410 on korralduses lause: „...asub väljaspool kodu osutataval üldhooldusteenusel Muhu Hooldekeskus SA alates 26. veebruarist 2025. aastast“.

Määruse § 6 sätestab taotluse menetlemise ja abivajaduse hindamise, muuhulgas sätestatakse SHS §st 15 tulenev kohustus hinnata menetluse käigus abivajaja toimetulekut ja ühiskonnaelus osalemist mõjutavaid asjaolusid (lõige 3) kasutades olemasolevaid hindamismetoodikaid. Samuti nähakse ette isiku suunamine pädevama ametiasutuse või spetsialisti poole ja tehakse isiku nõusolekul koostööd vajadustele vastava teenuse väljaselgitamiseks ja võimaldamiseks (lõige 6). Määruse sotsiaalteenuste peatüki § 32 lõikes 3 on sätestatud juhtumikorraldus ja juhtumiplaani koostamine STAR infosüsteemis. Taolistel juhtudel lähtutakse teenuste võimaldamisel kehtivast

juhtumiplaanist. STARi aktiivsed juhtumimenetlused ei ole seotud järelevalve fookuses olevate täisealiste sotsiaalteenustega

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 6 ja määruse § 9 lõige 5 annavad ametnikele õiguse kasutada uurimispõhimõtet ja vajadusel hankida lisainfot. STARi menetlustest nähtub, et ametnik järgib uurimispõhimõtet ja teeb erinevaid päringuid. Näiteks menetluses [24274397209](#) on tehtud päringud SKAle. menetluses 25279517564 on päringud SKAle, Maksu- ja Tolliametile ja Kinnisturegistrile.

SHS ei konkretiseeri abivajaduse hindamise vormi, kuid sätestab, et teenusvajaduse hindaja peab olema ametnik. Koduteenuse menetlustes 25280277525 ja 25280277623 on abivajaduse hindamise teinud sotsiaalhooldaja. Järelevalvetoimingute käigus ei konkretiseeritud ka seletuseks oli ainsa ametniku korraline puhkus või muu objektiivne asjaolu.

Tulenevalt SHSi seletuskirjast on abivajaduse tervikliku hindamise nõue tingitud vajadusest hinnata asjaolusid (tervislikust seisundist või oskuste puudumisest tulenevad tegevuspiirangud, lähivõrgustiku puudumine, elukeskkond jms) koosmõjus. Sotsiaaltöötaja kasutab abivajaduse hindamisel ja otsuse langetamisel eelnevalt töö käigus nii enda kui ka koostööpartnerite poolt kogutud ja dokumenteeritud informatsiooni inimese ja tema olukorra kohta. Abivajaduse terviklik hindamine nii abi vajava inimese kui KOVi huvides. Järgneva abimeetme kohaldamisel on KOVil õigus rakendada kaalutusõigust.

Vallavalitsuse kinnitatud sotsiaalteenuste taotluste vormi lõpus on osa, mille täidab ametnik. Märgitakse järgmine info: 1) hindamise tulemus ja otsus; 2) Ametniku nimi; 3) Ametniku allkiri; 4) Kuupäev. Nimetatud n.ö kokkuvõtte ei ole täida SHS §s 15 ja määruse § 6 lõikes 3 sisalduvat isiku personaalse tegevusvõimega seonduvate asjaolude ning füüsilise ja sotsiaalse elukeskkonnaga seonduvate asjaolude hindamise nõuet.

STARi menetluse dokumentide juurde ei ole hindamisdokumente lisatud. Info hindamise toimumise kohta sisaldub korralduste tekstis. Näiteks menetluses 25279613440. Ametniku seletuse kohaselt on koduteenuse vajaduse hindamisel peamine individuaalne lähenemine, mille käigus kogutakse suuliselt rohkem infot kui on võimalik anda hindamisinstrumentidele. Ametnik koostab koduteenuse korralduse eelnõu, märgib lähtumise „kodukülastuse käigus toimunud hooldusvajaduse hindamisest“. Üldhooldusteenuse menetluses 25280551482 selgitati hooldusvajadus isiku õendushooldusteenusel viibimise ajal Kuressaare Haiglas. Kuna STARi pole hindamisdokumente lisatud, siis ei selgu kas järelduse („vajab professionaalset ööpäevaringset hooldamist ja kõrvalabi ning seega on õigustatud saada hooldusteenust“) sõnastas tervishoiutöötaja või vallavalitsuse ametnik.

SKA seisukoht: Tulenevalt SHS § 15 lõikest 1 on kohalikul omavalitsusel (ametnikul) abivajaduse hindamise kohustus.

3.3.4. Koduteenuse korraldus

Muhu valla kodulehel on leitav [koduteenuse](#) kirjeldus, teenuse hind, taotlemine, õigusakt ja sotsiaal- ja lastekaitse spetsialisti kontaktid. Ametniku tööülesannete hulka kuulub kodukülastuste teostamine ja ametiasutustele arvamuse esitamine (punkt 3.4) ning koduteenuse korraldamine (punkt 3.5).

Määruse § 36 nimetab koduteenuse põhiteenused (teabe edastamine, abistamine asjaajamisel; abistamine arstiabi korraldamisel; toiduainete/majapidamistarvetega varustamine; abistamine kodustes töödes; abistamine enesehooldusel) ning tugiteenused (eluruumi koristamine kokkulepitud ulatuses, pesu pesemise korraldamine ja muud kokkulepitud tööd mis soodustavad kliendi iseseisvat toimetulekut). Määruse kehtiv redaktsioon võeti vastu varem kui sotsiaalkaitseministri [määrus](#) „Nõuded koduteenusele“, milles on koduteenuse jaotuse aluseks koduabi ja isikuabi teenuste eristamine. Vestluses kinnitas sotsiaal- ja lastekaitse spetsialist, et ta on kursis kõnealuse määrusega. Tema kirjalikust vastusest nähtub, et seoses 01.01.2025 jõustunud määruse täitmisega ei olnud vajalik teha muutusi senises koduteenuse osutamises.

SHS § 18 sätestab kohaliku omavalitsuse üksuse kohustused, lõike 2 kohaselt määratakse kõrvalabi vajaduse määrast tulenevad toimingud kas haldusakti või halduslepinguga. Muhu Vallavalitsus võtab esmalt vastu korralduse ja seejärel sõlmitakse koduteenuse osutamise leping.

Muhu Vallavalitsuse koduteenuse korraldused järgivad HMS § 56 lõige 2 nõuet, mille kohaselt tuleb haldusaktis märkida haldusakti andmise faktiline ja õiguslik alus. Näiteks menetluses 22249270242 on korralduse alused SHS § 14 lõige 2 ja § 17-18, määruse § 35 lõige 1, § 37 ja § 40 ja kodukülastuse käigus toimunud hooldusvajaduse hindamine.

Kontrollitud menetlustes on täidetud sotsiaalseadustiku üldosa seaduse (SÜS) § 25 lõige 1, mille kohaselt otsustatakse hüvitise andmine kümne tööpäeva jooksul nõuetekohase taotluse esitamisest. Näiteks menetluses 25280277525, mil suuline taotlus registreeriti 16.04.2025 ja korraldus võeti vastu 22.04.2025.

Tulenevalt määruse §st 38 osutatakse koduteenust koduteenuse osutamise lepingu alusel, mille osapoolteks on Muhu Vallavalitsus ja koduteenuse saaja või tema esindaja. Muhu koduteenuse osutamise varasemates lepingutes on lepingu sõlmimise alustena nimetatud määruse § 35-40, taotlus koos esitamise ja registreerimise infoga, hooldusvajaduse hindamine (aega pole märgitud) ja vallavalitsuse koduteenuse määramise korralduse kuupäev ja number (menetluses 22247975564). 2025. aasta juulis sõlmitud lepingus (menetlus 25280277623) taotluse esitamise info puudub.

Koduteenuse lepingud sõlmitakse tähtajatuna (teenuse vajaduse äralangemiseni) ja arvestades tegelikku abivajadust (ka tagasiulatuvalt). Lepingu lisaks peab olema hoolduskava, kus nimetatakse teenuste loetelu, kestvus ja sagedus. STARi koduteenuse menetluste juurde ei ole hoolduskavasid lisatud. Kuid lepingute tekstis sisaldub loetelu, kestvus ja sagedus. Näiteks menetluses 22247975564 on leping sõlmitud tähtajatuna, nimetatud on sagedus (üks kord nädalas) ja teenuste sisu (soe toit, sotsiaaltransport, toiduainete ja ravimite koju viimine, abistamine asjaajamisel).

Lepingus sisalduvad tingimused, poolte õigused ja kohustused ning tasu suurus. Muuhulgas on punktis 5 teenuseosutaja kohustus: Koduteenust osutab „koduhooldustöötaja“ (ehkki töö on „sotsiaalhooldaja“), kelle nimi ja kontaktid on nimetatud lepingu punktis 8. Punktis 9.3 on kasutusel nimetus „sotsiaalhooldaja“ („Lahkarvamused sotsiaalhooldaja ja kliendi vahel lahendab vallavalitsuse sotsiaalnõunik“). Samas on ametniku nimetuseks alates 2023.aasta jaanuarist „sotsiaal- ja lastekaitse spetsialist“. Lepingute punkt 6 sätestab kliendi õigused ja kohustused – need on kohustuse kokkulepitud ajal tagada sissepääs ja tasuda kaupade/teenuste eest vastavalt esitatud arvele ning õiguse nõuda täpset tasaarveldust.

STARis on menetluse nimetusega „koduhooldusteenus“ alates 2016.aastast. Järelevalvetoimingute alguses oli viis aktiivset koduteenuse menetlust. Sealhulgas oli menetluste 25280277623, 25280277068, 22249270242, 22247975564 juurde oli lisatud korraldused ja lepingud.

Nõuded koduteenuse osutamisele

SHS § 19 sätestab, et koduteenust ei tohi vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara. Järelevalve teostajale edastatud karistusregistri teatest nähtub, et vahetult koduteenust osutaval Heidi Evert'il puuduvad koduteenuse osutamist takistavad asjaolud.

SKA seisukoht: SHS § 19 nõuet on järgitud

Teised koduteenuse osutaja tööle võtmise nõuded võib kehtestada tööandja. SKA koostatud koduteenuse [juhendis](#) soovitakse, et koduteenust osutav isik on hooldustöötajale vastava erialase ettevalmistusega. S-veebi 2024. aasta koduteenuse aruande kohaselt ei ole töötajal erialast väljaõpet. A. Tõru kinnitas, et sotsiaalhooldajal on lähedaste hooldamise kogemus ja peamine: Muhu on tema kodusaar, Heidi Evert tunneb kohalikke elanikke. Vestlusest H. Evert'iga

selgus, et ta täidab ka neid ülesandeid, mida teenusele suunamisel veel päevakorral polnud. Sageli on sotsiaalhooldaja tööpäevad pikad, võib tekkida vajadus tegevuste järjekorda operatiivselt muuta jms

Valla kodulehel on avalikustatud sotsiaalhooldaja ametijuhend, dokument koosneb üldosast, tööülesannete, õiguste, kohustuste ja vastutuse kirjeldusest ning ametijuhendi muutmise asjaolude loetelust. Sotsiaalhooldaja vastutab muuhulgas isikuandmete konfidentsiaalsena hoidmise eest ja ei lasku kliendiga isiklikusse rahalistesse tehingutesse. Kõnealuses ametijuhendis ei ole välja toodud ametikohale esitatavaid nõudeid. Töötajal on vastutus kvalifikatsiooni hoidmise ja täiendamise eest.

Sotsiaal- ja lastekaitsespetsialisti ametijuhendi punkt 3.5 nimetab koduteenuse korraldamine, mis muuhulgas tähendab, et ametnikul tuleb olla ka sotsiaalhooldaja puhkuse asendaja.

3.3.5. Üldhooldusteenuse korraldus

Vallavolikogu muutis määrust viimati 05.06.2023, et kajastada hooldereformiga kaasnevaid KOVi kohustusi §is 44 (Hooldusteenuse taotluse menetlemine ja rahastamine). Tulenevalt lõikest 1 on sotsiaaltöö spetsialist kohustatud (ühe nädala jooksul pärast taotluse või teate saamist) võtma kontakti hooldusteenust vajava isikuga ja selgitama välja tema hooldusvajaduse. Lõikes 3 nimetatud tähtaeg, mil vallavalitsus teeb sotsiaaltöö spetsialisti ettepanekul korralduse, ei ole kooskõlas SÜS § 25 lõike 1 tähtajaga.

Vallavalitsuse kodulehel on rubriik nimetusega „[hooldusteenus](#)“, kuid järelevalvetoimingute ajal puudus leheküljele juurdepääs. Sotsiaalvaldkonna [õigusaktide](#) hulgas on lingid üldhooldusteenuse korraldust sisaldavale määruse, samuti SHSile, SÜSile ja perekonnaseadusele. Kuid korraldustes nimetatud ühte õiguslikku alust Muhu Vallavalitsuse 19.11.2024. korraldust nr 362 „Hooldusteenust vahetult osutavate hooldustöötajate ja abihoidlustöötajate kulude piirhinna kehtestamine“ (piirhinna korraldus) avalikustatud õigusaktide hulgas ei ole.

Alates 01.01.2025 on hoolduskulu piirmäär 600 eurot. SHS § 22¹ lõike 3 kohaselt võib kohaliku omavalitsuse üksus kehtestada hoolduskomponendi kulude tasumise piirmäära. SHS seletuskirja kohaselt ei pea kehtestatud hoolduskulude tasumise piirmäär katma kvalifitseeritud hooldustöötajate kulusid iga teenuseosutaja juures, vaid see peab kindlustama inimesele teenuse tegeliku kättesaadavuse selliselt, et tal on võimalus valida vähemalt mõne teenuseosutaja vahel. KOVi poolt kehtestatud piirmäär ei ole takistuseks hooldekodukoha leidmisel, kuid võib olla ebapiisav kõigis hooldekodudes hoolduskulude katmiseks ja tuleb arvestada täiendava tasumisega.

Seisuga 01.09.2025 oli üldhooldusteenusel kokku 24 Muhu valla elanikku, sealhulgas üks Lõuna-Eesti Hooldekeskus AS Kanepi Kodu, üks Pihlakodu AS Nõmme Pihlakodus, kaks SAs Hooldekodu Saaremaa Valss ning 20 Muhu Hooldekeskuse Sihtasutuses. Saarel asuva Muhu Hooldekeskuse Sihtasutuse hoolduskulu suurus on 590 eurot. Ametniku seletuse kohaselt on oluline, et valla esindajad saavad osaleda hooldekeskuse hinna kujunemise aruteludes. E-Äriregistri info kohaselt on alates 05.10.2021 uuendatud sihtasutuse nõukogu liikmeks vallavanem Raido Liitmäe ja ka Anneli Tõru.

Vallavalitsuse korralduste „Piirhinna ulatuses hooldusteenuse tasumise ülevõtmine Muhu valla poolt“ õiguslikud alused (menetluse 25279613440 näitel) on SHS-i § 14 lõige 2, määruse § 44 ja piirhinna korraldus.

SHS ei sätesta, kuidas täpselt pidi enne 01.07.2023 üldhooldusteenusele asunud isiku teenuse vajaduse hindamist läbi viima. Kuid sätestab, et teenusvajaduse hindaja peab olema ametnik. Muhu Vallavalitsus on nimetatud nõuet järginud.

Anneli Tõru selgituse kohaselt külastas ta Saaremaa ja Muhu hooldekodude elanikke, hindamisinstrumendid ja taotlused on registreeritud valla dokumendiregistris. Näitena menetluses

23264229983 lisatud korralduse info: isik viibib üldhooldusteenusel SAs Hooldekodu Saaremaa Valss alates 27.01.2021. Vastavalt määruse § 44 lõikele 1 selgitati välja A.T. hooldusvajadus (dokument on registreeritud 13.06.2023 nr 8-2/602). Rahastamise otsus langetati lähtudes SHS § 14 lõikest 2, määruse §st 44 ja piirhinna korraldusest.

SHS § 22¹ lõige 5 nimetab olukorrad, mil KOVil on kohustus tasuda keskmisest vanaduspensionist madalamat sissetulekut saavatele teenusesaajatele osaliselt ka majutus- ja toitlustuskulud. Anneli Tõru selgitas, et piirhinna korralduse punkt 4 sätestab, et kui isikul ja perekonnaseaduse mõistes tema ülalpidamiskohustusega isikutel puudub materiaalne võimekus katta isiku üldhooldusteenusel viibimisega seotud kulud, on võimalus esitada vallavalitsusele põhjendatud avaldus. Seisuga 01.09.2025 ei ole Muhu Vallavalitsusele ühtegi kulude katmise toetamise vajadusega avaldust esitatud. Isikutel, kelle majutus – ja toitlustuskulud vald osaliselt hüvitab, pole ülalpidamiskohustusega lähedasi. Muhu Vallavalitsuse sotsiaal- ja lastekaitsespetsialisti ütluste kohaselt seirab ta igakuuliselt hooldekodude arveid.

STARis on menetlused nimetusega „Ööpäevaringne üldhooldusteenus“ avatud alates 2021.aastast. Järelevalvetoimingute ajal asus sotsiaal- ja lastekaitsespetsialist STARis avatud menetlusi täiendama.

SKA seisukoht: Kontrollitud menetlustes on järgitud SHS § 21 lõikes 1 ja SHS § 22¹ lõikes 1, 2, 3 4 ja 5 sätestatud nõudeid

3.3.6. Tugiisikuteenuse, isikliku abistaja teenuse, sotsiaaltransporditeenuse ja eluruumi tagamise teenuse korraldus

Muhu Vallavalitsuse [kodulehel](#) on leitavad teenuste kirjeldused, õiguslikud alused, teenuste taotlemise info, sotsiaalteenuse taotluse vorm ja ametniku kontaktid.

Tugiisikuteenuse eesmärk, korraldamine ja määramine on sätestatud määruse §des 45-48.

Teenuse on abivajajale tasuta. Määramise aluseks on vallavalitsuse korraldus. Tugiisikuteenuse osutamine toimub lepingu alusel, milles lisaks muudele lepingu nõuetele sätestatakse kõrvalabi vajadusest tulenevad toimingud, eesmärgid ja teenuse maht. Järelevalvetoimingute ajal tugiisikuteenuse saajaid ei olnud.

Isikliku abistaja teenuse eesmärk, korraldamine, määramine ja teenuse eest tasumine on nimetatud määruse §des 55-59.

Nimetatud teenuse eripära on vajadus veenduda kas potentsiaalne isiklik abistaja on oma tavalisest elulaadist ja toimetulekust ning isikuomadustelt tulenevalt võimeline puudega isikule vajalikku kõrvalabi tagama ning kas ta vastab SHSis isikliku abistaja teenust vahetult osutava isiku nõuetele. Vallavalitsusele tuleb esitada nii isikliku abistaja kui ka abistatava koostöövalmiduse kirjalikud nõusolekud. Isikliku abistaja teenus määratakse vallavalitsuse korraldusega, mille alusel sõlmitakse kõrvalabi tegevuste loetelu, teenuse mahtu ning vajadusel teenuse osutamise tähtaega sisaldav leping.

Järelevalvetoimingute ajal isikliku abistaja teenuse saajaid ei olnud.

Määruse §d 74-76 kirjeldavad sotsiaaltransporditeenuse eesmärki, sisu, taotlemist ja tasumist.

Teenust vajav isik peab vähemalt kolm päeva enne sõidusoovi esitama tellimuse (suuliselt või kirjalikult) nimetades sõidu aja, sihtkoha või marsruudi.

Tulenevalt sotsiaalhooldaja ametijuhendi punktis 2.4. on tema ülesanne ka „transporditeenuse osutamine koduhooldus- ja sotsiaaltranspordi vajavatele klientidele“. Sotsiaalhooldaja seletuse kohaselt on koduteenuse saajatele vallasisesed sõidud (näiteks poes käimine, sõit perearsti juurde) üks koduteenuse osa. Kuid sotsiaalhooldaja sõidutab ka ajutiselt abi vajavaid saareelanikke (murdnud jalaluu ja ei saa ise autot juhtida) ja selliste sõitude kohta peab ta eraldi arvestust. Osa sõitjaid tasuvad sõidu eest kohe, enamuse soovib vallavalitsuse kirjalikku arvet

(tariif 30 senti kilomeeter). Tasu võtmise kinnitab vallavalitsus lähtudes sotsiaalhoolekande seaduse §-st 40.

Muhu Vallavalitsus otsib võimalusi teenuse kvaliteedi parandamiseks. Koostöös erasektoriga käivitus sotsiaaltransporditeenuse pakkumine elutähtsate teenuste tagamiseks. Saadud ütluste kohaselt on saarel erafirma Muhu Takso, firma autojuht reageerib operatiivselt inimese soovile. Teenuse eest tasutakse erafirma hinnakirja alusel.

Järelevalve toimingute alguses oli STARis nimetusega „sotsiaaltransport“ kolm menetlust (25279517564, 25276619789 ja 25276618683).

Määruse §des 77-82 on sätestatud eluruumi tagamise teenuse eesmärk, sisu, taotlemine, kasutamise nõuded, tasumine ja teenuse lõpetamine.

Vallavalitsuse info kohaselt oli seisuga 01.09.2025 üks teenusesaaja. STARis on menetlus 23267018502 nimetusega „eluruumiteenus“, mille määratud abinõu kehtivuse aeg on 01.01.2023-31.12.2023.

Valla kodulehel on sotsiaal- ja tervishoiu valdkonna blankettide seas ka „Puudega inimeste eluaseme füüsilise kohandamise soovituslik [taotlusvorm](#)“

SKA seisukoht: Muhu Vallavalitsus on korraldanud sotsiaaltransporditeenuse ja eluruumi tagamise teenuse kättesaadavuse.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. Tulenevalt HMS § 19 lõikest 1 on haldusorgan kohustatud säilitama taotlused, tõendid ja muud (sh abivajaduse hindamise dokumendid) haldusmenetluses tähtsust omavad dokumendid.

4.2. Vaatamata asjaolule, et osade andmete STARi kandmise tähtaega on pikendatud, soovitab SKA igapäevatöös STARi kanda [sotsiaalteenuste ja -toetuste põhimääruse](#) § 8 lõige 1 punktides 8, 11 ja 12 sätestatud andmed ning korrastada varem sisestatud menetluste andmed.

4.3. Tulenevalt SHS § 15 lõikest 1 on kohalikul omavalitsusel abivajaduse hindamise kohustus, mida saab täita vaid ametnik.

4.4. Sotsiaalhooldaja ametijuhendi kohaselt saab teda asendada sotsiaal- ja lastekaitsespetsialist või vallavanema käskkirjaga määratud isik. Parim on leida eraldi puhkust asendav sobiv töötaja, sest ainsa kõrgharidusega sotsiaalametniku aeg peab kuluma sotsiaalhoolekandelise abi andmise korraldamisele ning õigusele saada teenistuseks vajalikku eri-, kutse- ja ametialast täiendkoolitust (ametijuhendi punkt 4.6).

4.5. Sotsiaalteenuste planeerimisel ja osutamisel lähtuda SKA kohalike omavalitsuste sotsiaalteenuste nõustamistalituse koostatud soovituslikest [sotsiaalteenuste kvaliteedijuhistest](#)

(allkirjastatud digitaalselt)

Aime Koger

peaspetsialist (järelevalve)